

DOI: <https://doi.org/10.31318/2786-8877.8.2025.355520>

УДК 78.036:78.071.1Григорів:355.48(477)(045)

БЕЛАЙ Я. В.

Львівська національна академія імені М. В. Лисенка; аспірантка кафедри теорії музики, старший викладач кафедри композиції; науковий керівник — О. А. Шуміліна, доктор мистецтвознавства, професор (Львів, Україна).

Bielai Yanina. Mykola Lysenko Lviv National Music Academy; Postgraduate student at the Department of Music Theory, senior lecturer at the Department of Composition; Academic advisor — Olha Shumilina, Doctor of Art Studies (Dr. Hab.), Professor (Lviv, Ukraine).

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-7496-1230>

ianina.bielai@gmail.com

**ТВОРЧА ПОСТАТЬ УКРАЇНСЬКОГО КОМПОЗИТОРА
РОМАНА ГРИГОРІВА НА ПРИКЛАДІ ТВОРІВ
КОНЦЕПТУАЛЬНОГО НАПРЯМУ В УМОВАХ ВІЙНИ**

**THE CREATIVE PERSONA OF UKRAINIAN COMPOSER
ROMAN GRYGORIEV IN THE CONTEXT OF WAR THROUGH
THE LENS OF CONCEPTUAL WORKS**

Український композитор Роман Григорів народився 15 травня 1984 року в Івано-Франківську. Його професійне становлення розпочалося в п'ятнадцятирічному віці, коли він захопився рок-музикою і став учасником кількох гуртів — «Карна» і «Que pasa», для яких уже тоді почав самостійно створювати пісні.

Досвід творчої діяльності в рок-гуртах спонукав його здобути музичну освіту. Першим навчальним закладом композитора став для Романа Григоріва Івано-Франківський інститут мистецтв, а згодом він продовжив навчання в Національній музичній академії України імені

П. І. Чайковського — у класі видатної української композитрки Ганни Гаврилець.

Паралельно з опануванням стандартної навчальної програми для композиторів Роман Григорів факультативно вивчав диригентське мистецтво у класі професора Володимира Сіренка. Це було зумовлено його особливим, надзвичайно гострим зацікавленням оркестром, що згодом спонукало митця до створення унікальних мистецьких формацій — фестивалю Porto Franko (у співпраці з композитором Іллею Разумейком і графічним дизайнером Ярославом Зенем) та Opera Aperta (також у співпраці з Іллею Разумейком).

У Національній музичній академії України Роман Григорів навчався п'ять років, отримавши диплом магістра 2012 року. Далі він продовжив навчання в аспірантурі цього ж закладу, працюючи водночас артистом і композитором у Національному президентському оркестрі України. Цей досвід дав йому змогу вдосконалити композиторську техніку і професійні навички роботи з оркестром як композитора й виконавця.

Творча особистість Романа Григорів визначається схильністю до поєднання різних форм і жанрів, що зумовило його участь у 2015–2020 роках у проектах формації Nova Opera як диригента, композитора і виконавця. Особливо значними й резонансними творами цього періоду стали вісім оперних постановок, створених у співавторстві з його близьким другом — композитором Іллею Разумейко. Серед них — трилогія, пов'язана з тематикою історій зі Старого Заповіту, поставлена під режисерським керівництвом Влада Троїцького: «YOV — Babylon — Ark».

Наступними проектами у межах спільноти Nova Opera стали сонопера «*НепрОсті*» (лібрето Тараса Прохаська), трап-опера «*Wozzeck*», футуристична опера «*Aerophonía*» (лібрето Юрія Іздрика), неопера-жах «*Hamlet*» та опера-антиутопія «*Gas*».

Про пошук нових, нестандартних композиційних рішень у музичному мистецтві Роман Григорів неодноразово

згадував у численних інтерв'ю. З цим пов'язане його звернення до концептуальної музики — напряму, у межах якого він реалізує свої експерименти з формою, змістом і звучанням. Із цим пов'язане його звернення до напряму концептуальної музики — течії, яка відкриває композиторам в епоху чи то метамодерну¹, чи то нового реалізму² можливість обирати нові перспективні шляхи, що дають шанс подолати творчу кризу, пов'язану зі складністю створити щось справді нове в умовах сьогодення.

Один із найвиразніших прикладів концептуального напряму у творчості Романа Григоріва — тричастинний твір «The Voice of Hell's Arrow» для струнного оркестру «Київська камерата» і детонованої російської ракети БМ-27 «Ураган». Після того як композицію вже було виконано під цією назвою і оприлюднено, зокрема на платформі *YouTube*, автор вирішив перейменувати її на «Пісні ненароджених» («Songs of the Unborn»). Цей крок став вираженням прагнення митця передати головну ідею твору — глибокий біль за втраченими й ненародженими людськими життями. Концептуальність цього твору вражає своєю безкомпромислою реалістичністю: у ньому буквально відтворено «голос війни» — звучання уламків ракети, використаних як інструмент. Жоден традиційний засіб музичного вираження не здатен настільки відверто й без потреби в поясненнях чи програмних коментарях розкрити його ідею.

Ще одним твором воєнної тематики в доробку композитора стала опера «GAIA-24», написана під враженням від підриву російськими військами Каховської гідроелектростанції 2023 року. Проєкт було створено у співпраці

---

¹ Метамодернізм, за Люком Тюрнером (Luke Turner), слід визначити як мінливий стан між іронією і щирістю, наївністю і знанням, релятивізмом та істиною, оптимізмом і сумнівом у пошуках множинності різноманітних і невловимих горизонтів [Turner].

² Новий реалізм — сучасний напрям в італійській філософії, який уособлює онтологічну й соціальну теорію, що виникла як реакція на конструктивізм і постмодернізм.

з композитором Іллею Разумейком у межах Лабораторії сучасної опери «Opera Aperta». Спільна робота над оперними проектами вже стала для обох митців своєрідною творчою традицією. Про особливості такої співтворчості Роман Григорів розповідав в інтерв'ю для «Post impreza»:

Здається, що опера — це складно, насправді ж це дуже просто. Я знаю технологію. Знаю, як це зробити з Іллею. Ніколи не робив цього сам. Знаю, що може він, і він знає, що можу я. У кожного з нас свої переваги. Це не Їнь та Ян, не чорне і біле. Це фіолетовий і синій — різні кольори, що зливаються в єдиному ансамблі. І так було завжди [Квітнева, 2024].

Прем'єра «GAIA-24» відбулася у травні 2024 року в Міжнародному центрі культури і мистецтв Федерації профспілок України (до 1996 року — Жовтневий палац культури). Після київського показу опера продовжила свій прем'єрний шлях у Європі — зокрема в Нідерландах і Відні, а в подальших планах — постановки у Венеції та Берліні.

Роман Григорів завдяки застосуванню у творах воєнної тематики зміг безпосередньо й відкрито передати весь трагізм утрат українського народу і показати справжнє обличчя «руського мира».

Список використаних джерел

1. Квітнева О. Роман Григорів: «Все, що я робив в житті, — це опера». *Post impreza*. 2024. 15 травня. URL: <https://postimpreza.org/talsk/roman-hryhoriv-vse-shcho-ia-robyv-v-zhytti-tse-opera> (дата звернення: 15.10.2024).
2. Turner L. *The Metamodernist Manifesto*. 2011. URL: <http://www.metamodernism.org/> (Accessed: 15.10.2024).